

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
проф. Ю. Д. Бойчук
2021 року

ВИТЯГ
з протоколу № 11

засідання фахового семінару про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації здобувача кафедри освітології та інноваційної педагогіки Авраменко О.В. на тему «Формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» від 30 листопада 2021 р.

Присутні: Головуючий на засіданні – доктор педагогічних наук, доцент Боярська-Хоменко А. В., доктор педагогічних наук, професор Золотухіна С. Т., доктори педагогічних наук, професори: Друганова О. М., Зеленська Л. Д., Лупаренко С. Є., Перетяга Л.Є., Попова О. В., Рибалко Л. С., Рогова Т. В., Ткачова Н. О., Штефан Л. А.; доктори педагогічних наук, доценти Башкір О. І., Васильєва С. О., Пісоцька М. Е.; кандидат педагогічних наук, професор Калашнікова Л. М.; кандидати педагогічних наук, доценти: Білик В. М., Дейниченко Г. В., Денисенко А. О., Каліна К. Є., Кін О. М., Лазарева О. М., Собченко Т. М., Твердохліб Т. С., Ялліна В. Л.; здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: Авраменко О. В., Баличева В. М., Бондар Т. В., Бурлаченко Н. В., Волкова А. В., Гепенко Л. А., Гончарук О. Г., Грановська Т. Я., Гузенко Н. О., Желанов Д. В., Жозе да Коста Г. О., Жуков В. П., Загребельний О. В., Єрмакова Н. А., Калініченко Т. М., Качинський О. С., Кім О. О., Конопельцева О. Г., Кохан Д. М., Красін С. А., Лаврушина Н. М., Малишева А. А., Небитова І. А., Подчерняєва Н. Д., Псарьова М. Д., Сарнавський М. О., Свистунова Т. М., Сікора В. В., Славінська Ю. С., Сокоренко А. Є., Трухан Г. В., Усиченко О. В., Черненко А. В.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор, Перетяга Л.Є.

Рецензенти: Доценко Світлана Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інформаційних технологій Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Міністерство освіти і науки України; Бугаєць Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Дисертаційне дослідження виконано як складову частину комплексної програми науково-дослідної роботи кафедри освітології та інноваційної

педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди «Підвищення ефективності педагогічного процесу в середніх загальноосвітніх і вищих навчальних закладах» (РК31–200199004104 від 23.12.2015 р.) та корелює з новою комплексною темою кафедри «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний та прогностичний аспекти» (№ 0121U107474 від 22.01.2021 р.). Тему дисертації затверджено (протокол №7 від 31.10.2017 р.) та уточнено (протокол №2 від 22.02.2021 р.) Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

СЛУХАЛИ: наукову доповідь здобувача кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Авраменко О.В. за матеріалами дисертаційної роботи «Формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін» зі спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» галузі знань «01 Освіта/Педагогіка».

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання: Поставили запитання: д. пед. н., проф. Васильєва С. О., д. пед. н., проф. Зеленська Л. Д., д. пед. н., проф. Ткачова Н. О., д. пед. н., доц. Боярська-Хоменко Г. В., д. пед. н., доц. Пісоцька М. Е., д. пед. н., доц. Башкір О. І., к. пед. н., доц. Дейниченко Г. В., пед. н., доц. Кін О. М., к. пед. н., доц. Калашникова Л. М.

З позитивною оцінкою дисертаційної роботи виступили:

1) **науковий керівник:** завідувач кафедри спеціальної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, д. пед. наук, проф. Перетяга Л.Є.;

2) **рецензенти:** Доценко Світлана Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інформаційних технологій Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Міністерство освіти і науки України; Бугаєць Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Взяли участь в обговоренні роботи: д. пед. н., доц. Васильєва С. О., д. пед. н., проф. Зеленська Л. Д., д. пед. н., доц. Пісоцька М. Е., д. пед. н., проф. Рибалко Л. С., д. пед. н., проф. Рогова Т. В., д. пед. н., проф. Ткачова Н. О., к. пед. н., доц. Собченко Т. М., к. пед. н., доц. Калашникова Л. М.

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, поставлених запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації, виступів наукового керівника та рецензентів прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи **Авраменко О.В.** «Формування в майбутніх хореографів інформаційно-

комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін».

Актуальність роботи. Нині система освіти відчуває значний поступ інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та їхній вплив на освітній процес. ІКТ в освіті спричинили низку реформ, які пов'язані з появою освітніх мереж, нових форм та засобів навчання, виникненням та широким поширенням нових педагогічних технологій. ІКТ та засоби стають простішими в користуванні, спрямовані на зберігання значних обсягів інформації, призначені для того, щоб людина якнайшвидше почала використовувати їх для власних навчальних, професійних потреб та організації дозвілля. Хмарні обчислення, які спрощують доступ до інформації, дозволяють здійснювати швидкі та ефективні кроки для вдосконалення виробництва, навчання, професійного та особистісного розвитку, зокрема розвитку хореографічної освіти, потребують відповідного володіння необхідним рівнем інформаційно-комунікаційної компетентності.

Формування ІК-компетентності майбутніх хореографів нині є ключовою у процесі професійної підготовки. Державні програми «Сто відсотків», «Інформатизація освіти» здійснюються нині в Україні у контексті глобалізаційних, євроінтеграційних процесів, технологій впровадження ІКТ безпосередньо в освітній процес. Нині у контексті численних дискусій навколо інформаційно-комунікаційної компетентності важливим є її аналіз, визначення місця у міжнародних порівняльних дослідженнях, уточнення цього поняття згідно з підходами вітчизняних і зарубіжних авторів у контексті компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх хореографів. Одним із напрямів сучасної освітньої політики багатьох країн є компетентнісне спрямування процесу навчання.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та поетапному впровадженні в освітній процес ЗВО технології формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати суть понять «інформаційно-комунікаційна компетентність» та психолого-педагогічні особливості формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

2. Визначити зміст структурних компонентів інформаційно-комунікаційної компетентності.

3. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити технологію формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

4. Уточнити критерії, показники і рівні сформованості в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

Об'єкт дослідження – освітній процес підготовки майбутніх хореографів.

Предмет дослідження – технологія формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

Для розв'язання дослідницьких завдань використано комплекс **методів дослідження**, зокрема, *теоретичні*: історико-логічний, проблемно-цільовий, порівняльний, ретроспективний аналіз для порівняння й зіставлення різних поглядів у педагогіці, психології та філософії на аспекти досліджуваної проблеми; розгляду теоретичних питань із метою визначення поняттєво-категорійного апарату; обґрунтування технології формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін; *емпіричні*: діагностичні (бесіди, анкетування, тестування, контрольна робота, вивчення документації), прогностичні (експертні оцінки, ранжування, моделювання), обсерваційні (спостереження, самооцінка) для виявлення рівня сформованості в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін; педагогічний експеримент для виявлення ефективності розробленої технології формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін); *методи математичної статистики* (статистична обробка даних, графічне відображення результатів, критерій Пірсона) для кількісного та якісного аналізу результатів педагогічного експерименту.

Наукова новизна і теоретичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що вперше:

– *уперше* теоретично обґрунтовано технологію формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін та етапи її реалізації (професійно-мотиваційний, змістово-діяльнісний, рефлексійно-корегувальний); педагогічні умови ефективного функціонування технології; виокремлено психолого-педагогічні особливості формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін;

– *уточнено* суть понять «інформаційно-комунікаційна компетентність», компоненти сформованості в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін (мотиваційно-ціннісний, змістовий, процесуальний, особистісно-рефлексійний); критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-творчий, рефлексійно-результативний), показники;

– *подальшого розвитку* набули положення щодо оновлення прийомів, форм та методів формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що вдосконалено навчальні програми професійної підготовки майбутніх хореографів, зокрема з дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Основні наукові результати проведеного дослідження впроваджено в

освітній процес Бердянського державного педагогічного університету (довідка №57-22/696 від 15.06.2021 р.), Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка (довідка № 1817/01.65/10 від 24.06.2021 р.), Херсонської академії неперервної освіти (довідка № 01-23/236 від 16.06.2021р.).

Фактологічний матеріал і джерельна база дослідження можуть бути підґрунтям для наукових розвідок студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів із проблем формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються, забезпечується теоретико-методологічним обґрунтуванням його вихідних положень, відповідністю методів мети, завданням, об'єкту і предмету дослідження, поєднанням кількісного й якісного аналізу отриманих даних, доказовістю висновків. Актуальність теми дослідження достатньо обґрунтована. Наукові положення й висновки – чіткі й науково обґрунтовані.

Наукові праці, у яких опубліковані основні результати дослідження:

1. Авраменко О.В. Підготовки майбутніх фахівців хореографії до інноваційної професійної діяльності як психолого-педагогічна проблема. *Педагогічний альманах*: зб. наук. праць. Херсон, 2018. Вип.39. С. 90-95.

2. Авраменко О.В. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх хореографів: констатувальний етап. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. праць. Запоріжжя : КПУ, 2018. Вип. 58-59. С.52-60.

3. Авраменко О.В. Суть і зміст підготовки майбутніх хореографів до професійної діяльності. *Теорія та методика навчання та виховання*: зб. наук. праць. Х.: ФОП Петров В. В., 2018. Вип. 44. С. 4–16.

4. Авраменко О.В. Технологія формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології* : зб. наук. праць. / [ред. колегія: Доброскок І.І. (голов. ред) та ін.]. Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2017. Вип. 5. С. 5-20.

5. Avramenko O., Humeniuk S. Implementation of technology for the formation of information and communication competence among future choreographers. *Journal of Education, Health and Sport*. 2020. Vol. 10 (6). P. 394–404. URL: <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.06.041>.

6. Авраменко О. В. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх хореографів у закладах вищої освіти спортивного профілю. *Молода спортивна наука України* : зб. тез доповідей. Львів, 2018. Вип. 22. Т. 4. С. 76.

7. Авраменко О. В. Упровадження технологій дистанційного навчання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. *Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій*: матер. II Всеукр. наук. конф. (26-27 жовтня 2018 р.,

Дніпро). Дніпро, 2018. С. 97-99.

8. Авраменко О. В. Засоби формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх хореографів. *Дистанційна освіта: реалії та перспективи*: матер. І Всеукр. наук.-практ. конф. (12 грудня 2018 р., Харків). Х., 2018. С.5-7.

9. Авраменко О. В. Веб-квест як засіб формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх хореографів. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 15-16 травня 2019). Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019. С. 94–96.

10. Авраменко О. В. Голос як засіб професійної діяльності майбутніх хореографів. Голос представників голосомовних професій: актуальні проблеми, досвід та інновації: матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (Харків 16 квітня 2019 р.). Х., 2019. С.11-13.

11. Авраменко О.В. Діагностика сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх хореографів (констатувальний етап). Фізичне виховання та спорт в закладах вищої освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (2 травня 2020 р., Харків). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. С.58-61.

12. Авраменко О.В. Формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності: методичні рекомендації. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 76 с.

Дисертаційна робота виконана самостійно та не містить плагіату.

9. Апробація матеріалів дисертації. Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом публікації матеріалів дисертації. Основні положення, результати й висновки дослідження обговорено на засіданнях кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (2017-2021 рр.) й оприлюднено на конференціях різних рівнів: *міжнародних*: «Голос представників голосомовних професій: актуальні проблеми, досвід та інновації» (Харків, 2019); *всеукраїнських*: «Молода спортивна наука України» (Львів, 2018), «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» (Кам'янець-Подільський, 2018); «Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій» (Дніпро, 2018); «Дистанційна освіта: реалії та перспективи» (Харків, 2018); «Фізичне виховання та спорт в закладах вищої освіти» (Харків, 2020).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано науковою мовою, структура дисертації відповідає алгоритму проведеного автором дослідження. Зміст наукової роботи викладено українською мовою в логічній послідовності та доступною для сприйняття, адекватно використано наукові терміни. Зміст, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам пп. 9, 10, 11, 12, «Порядку проведення експерименту з присудження

ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України (№167 від 6 березня 2019 р.).

10. Відповідність змісту дисертації. Дисертація Авраменко О.В. «Формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін» повністю відповідає паспорту спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

11. Рекомендація дисертації до наукової експертизи. Дисертаційна робота Авраменко О.В. виконана на високому науковому рівні та є цілісним науковим дослідженням, що відповідає встановленим вимогам чинного законодавства України.

Ураховуючи високий рівень дослідження, актуальність, новизну, практичну цінність отриманих результатів та відповідність роботи спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» галузі знань «01 Освіта/Педагогіка», засідання фахового семінару Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди рекомендує дисертацію Авраменко О.В. «Формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі вивчення фахових дисциплін», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки» галузі знань «01 Освіта/Педагогіка», до захисту.

Результати відкритого голосування: одноголосно.

Головуюча на засіданні фахового семінару:

доктор педагогічних наук, доцент

А. В. Боярська-Хоменко

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри інформаційних технологій
ХНПУ імені Г. С. Сковороди

С.О. Доценко

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри хореографії
ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Н.А. Бугаєць

Секретар засідання:

кандидат педагогічних наук, доцент

А.М. Цапко

Авраменко О.В., Доценко С.О., Бугаєць Н.А., Цапко А.М.